Lietas arhīva Nr. K68-0408-21/17
ECLI:LV:RPPT:2021:0923.11095186619.2.S

SPRIEDUMS
Latvijas Republikas vārdā
Rīgā 2021.gada 23.septembrī

Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesa,
tiesnese Dz. Zemitāne,
piedaloties prokurorei O.Ragainei,
apsūdzētā aizstāvim zvērinātam advokātam M.Šaduram,
izskatīja atklātā tiesas sēdē krimināllietu, kurā

/pers. A/, personas kods /personas kods/,

apsūdzēts Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā.

Aprakstošā daļa

/pers. A/ tīši nodarīja vieglu miesas bojājumu, šādos apstākļos:

2019.gada 26.martā ap plkst.12.00, /pers. A/, atrodoties SIA "/Nosaukums A/" veikala noliktavas telpās /adrese A/, izcēlās konflikts ar /pers. B/. Konflikta laikā /pers. A/, dusmu vadīts, tīši vienu reizi ar dūri iesita /pers. B/ pa seju. /pers. A/ tīšo un prettiesisko darbību rezultātā /pers. B/ tika nodarīti šādi miesas bojājumi- sejas sasitums ar sistu brūci apakšlūpā, deguna kaula lūzums.

Minētie miesas bojājumi pēc sava rakstura pieskaitāmi viegliem miesas bojājumiem, kas izraisīja īslaicīgus veselības traucējumus no 7 līdz 21 dienai.

Ar tādām darbībām /pers. A/ izdarīja noziegumu, kāds paredzēts Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā.

Motīvu daļa

Tiesa pārbaudījusi pierādījumus tiesas sēdē secina, ka iztiesāšanas gaitā apsūdzētā /pers. A/ vainīgums Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma izdarīšanā ir pierādīts, un pastāv Kriminālprocesa likuma 520.pantā paredzētais pamats notiesājoša sprieduma taisīšanai.

Šādu secinājumu tiesa izdara pēc pirmstiesas kriminālprocesā savāktiem un iztiesāšanas gaitā kopumā pārbaudītiem pierādījumiem, rakstveida pierādījumu izvērtēšanas saistībā ar izvirzīto apsūdzību un apsūdzētā /pers. A/ versiju savai aizstāvībai.

Apsūdzētais/pers. A/ savu vainu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā neatzina un paskaidroja, ka cietušo pazīst jau vairāk kā 10 gadus. Sākumā, kā /adrese B/ mājas iedzīvotāju, pēc tam kā /amats/. Notikušais nav vienīgais konflikts, kuru izraisīja cietušais ar mājas iedzīvotāju. Tādi gadījumi bijuši vairakkārt. Pirms notikušā konflikta 2019.gadā 25.martā ap plkst. 7 vai 8 vakarā, pie mājas /adrese B/, cietušā dēļ izraisījās strīds, kura laikā viņš 2 reizes viņu pastūmis ar rokām. 2019.gada 26.martā ap pusdienas laiku, aptuveni laikā no plkst.13.00 līdz 14.00, ieradies veikalā, kas atrodas /adrese A/, santehnikas nodaļā un sapratis, ka veikala darbinieki nav informēti par detaļu iegādi, kā to pirms tam bija teicis cietušais. Viņš ieradies noliktavā un neviens no darbiniekiem viņam nav varējis paskaidrot par detaļu iegādi. Veikala telpās saticis cietušo un starp viņiem izraisījies strīds, kura laikā cietušais apsaukājis viņu un bez iemesla mērķtiecīgi iesitis viņam tieši saules pinumā. Tas bijis profesionāls sitiens, jo aizsitusies elpa un bijušas ļoti stipras sāpes tieši saules pinuma rajonā. Lai apstādinātu nākamos iespējamos sitienus no cietušā puses un turpmāku uzbrukumu, viņš no savas puses raidījis nemērķtiecīgu sitienu cietušā virzienā un trāpījis cietušajam. Tas noticis automātiski aizsargājoties, aizsargājot savu veselību, dzīvību. Tā kā viņam esot veselības problēmas jebkurš sitiens pa vēderu varot izraisīt iekšējo orgānu plīsumu. Redzējis, ka cietušais nokritis, tad uzreiz piecēlies, sācis viņam draudēt ar atriebību, ar cietumu. Pagājis dažus soļus atpakaļ, mēģinājis savest sevi kārtībā, jo sāpes bijušas ļoti stipras un ar elpu arī bijušas problēmas, jo sitiens no cietušā puses bijis tieši saules pinumā. Tā kā nevarējis piezvanīt policijai, prasījis to izdarīt lieciniekam. Liecinieks ir aizgājis uz kabinetu, lai paziņotu par notikušo policijai, tajā laikā cietušais vēl divas reizes mēģinājis viņam iesist pa seju. Viņš atkāpies, lai to pārtrauktu skaļi saucis liecinieku. Liecinieks izgājis no darba telpas un, tad cietušais pārtraucis savas darbības. Pēc tam, atbraukusi ātrā medicīniskā palīdzība, kura sniegusi medicīnisko palīdzību cietušajam. Nākamajā dienā zvanījis uz slimnīcu, lai noskaidrotu par cietušā veselību, kur paskaidrojuši, ka cietušais izrakstīts no slimnīcas uzreiz pēc apskates, apmēram pēc divām vai trim stundām. Tajā pašā dienā zvanījis cietušajam, un cietušais viņam atbildējis, ka negrib runāt.

Neskatoties uz to, ka apsūdzētais /pers. A/ savu vainu viņam inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā pēc Krimināllikuma 130.panta otrās daļas neatzina, apsūdzētā vaina viņam uzrādītās apsūdzības apjomā ir pilnībā pierādīta ar tālāk spriedumā uzskaitītajiem tiesas izmeklēšanā pārbaudītajiem krimināllietā esošajiem pierādījumiem.

Ar cietušā /pers. B/ tiesas sēdē sniegtajām liecībām, no kurām izriet, ka 2019.gada 26.martā ap pusdienas laiku, atbraucis uz veikalu noliktavu, kas atrodas /adrese B/, kur kopā ar apsūdzēto iegājis noliktavā. Apsūdzētais bijis agresīvi noskaņots, izrādījis neapmierinātību par to, ka viņam jābrauc uz noliktavu pēc detaļas un izsakot savu neapmierinātību iesitis viņam pa roku, pēc tā, jau pēc inerces ar vienu vai abām rokām atgrūdis apsūdzēto. Apsūdzētais apstājies, noņēmis brilles un izdarījis sitienu viņam sejā. Apsūdzētajam viņš nav uzbrucis. Notikušā rezultātā viņam nodarīti zaudējumi, kas saistīti ar ārstēšanos pēc iegūtās traumas. Tā kā viņam sitiena rezultātā bojāta protēze, kura izgatavota 2014.gadā, tad nācies nomainīt protēzi. Tā bijusi stacionāra konstrukcija uz zobiem. Notikušā rezultātā parādījušās arī citas veselības problēmas, kuru dēļ /Nosaukums B/ ilgstoši ārstējies pie ārsta, jo zaudējis dzirdi, šobrīd dzirde daudz maz ir atjaunojusies. Notikušā rezultātā zaudējis arī ožu.

Ar cietušā pirmstiesas izmeklēšanas laikā sniegtajām liecībām, kas saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 501.panta otrā punkta nosacījumiem nolasītas tiesas sēdē no kurām izriet, ka 2019.gadā pildījis dzīvokļu īpašnieku biedrības "/Nosaukums C/" /amats/pienākumus. Tā kā 2019.gadā dzīvokļu īpašnieku biedrība ieguvusi finansējumu, energoefektivitātes uzlabošanai, tad nepieciešamās detaļas remontdarbiem iegādātas centralizēti, bet, ja dzīvokļa īpašnieks izteicis pretenzijas par to, tad nepieciešamo varējis iegādāties personīgi īpašnieks. Tā kā apsūdzētajam bijušas pretenzijas par kaut ko, tādēļ viņam teicis, lai brauc uz veikalu un iegādājas dvieļu žāvētājus kādus viņš grib. 2016.gada 26.martā aizbraucis uz SIA "/Nosaukums A/" veikalu, kas atrodas /adrese A/, kur saticis /pers. A/. Kārtojot pasūtījuma dokumentus /pers. A/ izteicis neapmierinātību par viņa darbu, bijis agresīvi noskaņots. Ejot uz noliktavu apsūdzētais turpinājis izteikt viņam pārmetumus uz ko viņš paskaidrojis, ka dzīvokļa īpašniekiem ir pienākums piedalīties dzīvokļu apsaimniekošanā, tad /pers. A/ iesitis viņam pa kreiso roku, kā rezultātā no rokas nokritis rokas pulkstenis. Pārsteigts jautājis /pers. A/, ko viņš dara un strauji atstūmis /pers. A/. Pēc tā, /pers. A/ vienu reizi ar labās rokas dūri iesitis viņam pa seju, trāpot pa degunu un apakšžokli. Sitiens bijis tik stiprs, ka

viņš ticis atgrūsts un pēc tā nokritis uz ceļiem. Pieļauj, ka tā rezultātā zaudējis samaņu, jo tālāk notikušo slikti atceras. Tad, kad sapratis notikušo, lūdzis, lai noliktavas darbinieks izsauc ātro medicīnisko palīdzību un policijas darbiniekus. Sitiena rezultātā viņam lauzts deguns, nobīdīti četri zobi uz kuriem turējušies protēžu tilti, radušies dzirdes traucējumi, zudusi oža. Miesas bojājumu rezultātā radušies veselības traucējumi, kuru dēļ viņš atteicies no dzīvokļu īpašnieku biedrības /amats/pienākumu pildīšanas. Pēc notikušā ārstējies /Nosaukums B/, klīnikā "/Nosaukums D/, /Nosaukums E/, /Nosaukums F/, pie ģimenes ārsta un neirologa. Par ārstēšanos iztērējis 1223 EUR par stomatoloģijas ārstēšanas pakalpojumiem, 596,86 EUR procedūrām un medikamentiem (1.sējums lietas 55.lapa).

Pēc liecību nolasīšanas cietušais paskaidroja, ka uztur pirmstiesas izmeklēšanas laikā sniegtās liecības un paskaidroja, ka tās ir pareizas. Papildus paskaidroja, ka uztur pieteikto morālā kaitējuma kompensāciju 30 000 EUR apmērā un materiālā kaitējuma kompensāciju 1819,86 EUR apmērā.

Ar liecinieka /pers. C/ tiesas sēdē sniegtajām liecībām, no kurām izriet, ka atceras, ka viņa darba vietā, uzņēmuma SIA "/Nosaukums A/" veikalā /adrese A/, 2019.gada 26.martā uz noliktavu atnākuši divi vīrieši, kuri savā starpā konfliktējuši. Viens no vīriešiem bijis vecāks un mazāks, otrs jaunāks un fiziski spēcīgāks. Konflikta laikā redzējis, ka vecākais vīrietis ar dūri iesitis jaunākajam vīrietim krūšu rajonā un pēc tā jaunākais vīrietis, kas izskatījies daudz spēcīgāks, sportiskas miesas būves, ar labās rokas dūri iesitis gados vecākajam vīrietim sejā. Gados vecākais vīrietis sitiena rezultātā "aizlidojis" apmērām divu metru attālumā un nokritis. Viņš izsaucis ātro medicīnisko palīdzību. Nav ievērojis to, vai apsūdzētajam bija nodarīta kāda trauma.

No protokola par uzrādīšanu atpazīšanai redzams, ka liecinieks /pers. C/ pēc fotogrāfijas ir atpazinis /pers. A/ kā personu, kura 2019.gada 26.martā SIA "/Nosaukums A/" noliktavas telpās ar labās rokas dūri iesita pa seju vecākam vīrietim (1.sējums lietas 52.lapa).

Ar eksperta atzinumos Nr. 9-858 no 2019.gada 4.jūnija un Nr.32-3114 no 2020.gada 11.februāra un Nr.26-2522 no 2020.gada 23.novembra secināto, ka /pers. B/ konstatēti miesas bojājumi: sejas sasitums ar sistu brūci apakšlūpā, deguna kaula lūzumu, kas varēja rasties 2019.gada 26.martā trula – cieta priekšmeta (priekšmetu) iedarbības rezultātā, iespējams lēmumā norādītajos apstākļos. Minētie miesas bojājumi pēc sava rakstura pieskaitāmi viegliem miesas bojājumiem, kas izraisa īslaicīgus veselības traucējumus no 7 līdz 21 dienai. Konstatētie miesas bojājumi varēja rasties vienas traumatiskas iedarbības rezultātā. Minēto miesas bojājumu rašanās mehānisms raksturīgs sitienam ar dūri pa cietušā seju (1.sējums lietas 43.-45.,97.lapa).

Tiesa kriminālprocesā esošos pierādījumus vērtē saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 128.panta otrajā daļā noteikto, t.i., ka to, cik ticamas ir pierādīšanā izmantojamās ziņas par faktiem, izvērtē, aplūkojot visus kriminālprocesa laikā iegūtos faktus vai ziņas par faktiem kopumā un savstarpējā sakarībā. Tiesa izklāstītos pierādījumus novērtē kā ticamus un pieļaujamus, tie attiecināmi uz konkrēto kriminālprocesu un apliecina, ka apsūdzētais ir izdarījis noziedzīgu nodarījumu, ka paredzēts Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā.

Saskaņā ar Krimināllikuma 1.pantu pie kriminālatbildības saucama un sodāma tikai tāda persona, kura ir vainīga noziedzīga nodarījuma izdarīšanā, t.i., ar nodomu (tīši) vai aiz neuzmanības izdarījusi Krimināllikumā paredzētu nodarījumu, kam ir visas noziedzīga nodarījuma sastāva pazīmes.

Ņemot vērā likuma prasības, tiesai jātaisa tiesisks un pamatots spriedums, kuram jābūt pamatotam ar materiālo un procesuālo tiesību normām un pierādījumiem, kas pārbaudīti tiesas izmeklēšanā, un jākonstatē, vai noticis apsūdzētajai personai inkriminētais noziedzīgais nodarījums, vai šajā nodarījumā ir noziedzīga nodarījuma sastāvs un kurā Krimināllikuma pantā, tā daļā, punktā tas paredzēts, vai apsūdzētais vainīgs šajā noziedzīgajā nodarījumā, kā arī attiecīgi visi pārējie ar lietas izspriešanu saistītie jautājumi saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 514.panta noteikumiem.

Tiesa ņem vērā, ka saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 124.panta pirmo daļu pierādīšanas priekšmets ir visu kriminālprocesa gaitā pierādāmo apstākļu kopums un ar tiem saistītie fakti un palīgfakti. Kriminālprocesā pierādāma noziedzīga nodarījuma sastāva esamība vai neesamība, kā arī citi Krimināllikumā un Kriminālprocesa likumā paredzētie apstākļi, kuriem ir nozīme konkrēto krimināltiesisko attiecību taisnīgā noregulējumā.

Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā paredzēta atbildība par viegla miesas bojājumu tīšu nodarīšanu.

Noziedzīgā nodarījuma sastāvu veido četri obligāti elementi – objekts, objektīvā puse, subjekts un subjektīvā puse.

Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā paredzētā nozieguma objekts ir personas veselība.

No objektīvās puses miesas bojājumu nodarīšana ir prettiesisks kaitējums citas personas veselībai, ko var izdarīt gan ar aktīvu darbību gan ar bezdarbību. Savukārt no subjektīvās puses tīšu miesas bojājumu nodarīšanu raksturo nodoms – tiešs vai netiešs, kad vainīgais, apzinoties savas rīcības kaitīgumu un paredzot, ka viņa nodarījuma rezultātā var iestāties Krimināllikuma 130.pantā paredzētās sekas, vai nu vēlas, lai iestātos tieši šīs sekas, vai arī apzināti pieļauj šādu seku iestāšanos.

Noziedzīgā nodarījuma subjekts var būt ikviena pieskaitāma un četrpadsmit gadu vecumu sasniegusi persona.

Tiesas izmeklēšanā ir apstiprinājies, ka apsūdzētais /pers. A/ ir pilngadīga, pieskaitāma persona, kas atbilst noziedzīga nodarījuma subjekta raksturojumam.

Tiesas izmeklēšanas laikā ir guvis apstiprinājumu fakts, ka 2019.gada 26.martā, ap plkst.12. SIA "/Nosaukums A/" veikala, kas atrodas /adrese A/, noliktavas telpās, bija ieradušies apsūdzētais /pers. A/ un cietušais /pers. B/. Tāpat guvis apstiprinājumu arī fakts, ka apsūdzētais /pers. A/ ieradies noliktavā neapmierināts par cietušā darbu, neapmierinātību paužot skaļi un izveidojošās konflikta laikā ar dūri izdarījis sitienu cietušajam sejā. Minēto apstiprina gan liecinieka /pers. C/ liecības, kurš liecināja, ka noticis konflikts starp apsūdzēto un cietušo, kura laikā apsūdzētais tīši izdarīja sitienu pa seju cietušajam, gan cietušā un apsūdzētā liecības.

Noziedzīga nodarījuma objektīvo pusi veido aktīvas, mērķtiecīgas darbības - ar dūri izdarīts sitiens cietušajam pa seju un tā rezultātā cietušajam nodarīti viegli miesas bojājumi.

Nodarījuma subjektīvo pusi raksturo tīša vaina – tiešs nodoms radīt cietušajam fiziskas ciešanas un miesas bojājumu.

Tiesa konstatē, ka ir iegūti pierādījumi tam, ka /pers. A/ ar roku ir iesitis cietušajam pa seju, kā rezultātā cietušais guvis vieglus miesas bojājumus. Aizstāvības iebildumi par to, ka apsūdzētajam nav bijis nodoms nodarīt miesas bojājumus, nav pamatots. Apsūdzētais liecināja, ka sita cietušajam sejas virzienā. Šāda apsūdzētā rīcība, norāda uz apsūdzētā netiešo nodomu – izdarīt miesas bojājumus cietušajam un apsūdzētais ir pieļāvis konkrēto seku iestāšanos. Ja vainīgā nodoms, nodarot miesas bojājumus, bijis nekonkretizēts, viņam jāatbild par faktiski nodarītajiem miesas bojājumiem. Kā redzams no ekspertīzes atzinumiem, cietušajam nodarīti viegli miesas bojājumi, tādēļ /pers. A/ celtā apsūdzība par vieglu miesas bojājumu nodarīšanu ir pareiza.

Izvērtējot visus apstākļus, tiesa atzīst, ka apsūdzētais tīši nodarīja cietušajam miesas bojājumus, jo izdarīja mērķtiecīgus sitienu ar roku pa personas seju, apzinoties, ka šāda rīcība var radīt personai sekas – miesas bojājumus, un apzināti pieļāva šādu seku iestāšanos.

Tiesai nav šaubu, ka izdarītais sitiens ar roku ir bijis tāds, kas var radīt miesas bojājumus, jo cietušais uzreiz pēc sitiena sajuta sāpes un zaudēja samaņu, kā rezultātā tika izsaukta neatliekamā medicīniskā palīdzība un cietušais nogādāts uz slimnīcu. Tiesai nav nekāda objektīva pamata apšaubīt, ka apsūdzētais ir nodarījis cietušajam eksperta atzinumā konstatētos miesas bojājumus. Eksperts ir norādījis, ka miesas bojājumi varēja rasties 2019.gada 26.martā cieta trula priekšmeta iedarbības rezultātā. Lietā nav nekādu ziņu, ka cietušais pirms vai pēc konflikta kādā citā veidā būtu guvis traumu.

Novērtējot apsūdzētā liecības pirmstiesas izmeklēšanā, cietušā un liecinieka liecības tiesas sēdē, tiesas izmeklēšanā pārbaudītos pierādījumus to kopumā un savstarpējā saistībā, tiesa atzīst apsūdzētā /pers. A/ vainu noziedzīga nodarījuma, kas paredzēts Krimināllikuma 130.panta otrās daļas, izdarīšanā par pierādītu.

Notikušo apstiprina arī apsūdzētais /pers. A/, kurš liecināja, ka noticis mutisks konflikts ar cietušo, kura laikā saņēmis sitienu no cietušā vēderā, saules pinuma rajonā, to profesionāli izdarījis cietušais, pēc kā viņš izdarījis sitienu ar roku cietušā virzienā, trāpot cietušajam pa seju. Paskaidroja, ka sitienu izdarījis,

lai pārtrauktu /pers. B/ uzbrukumu. Liecināja, ka cietušais pēc sitiena piecēlies un gājis apsūdzētā virzienā. To redzot, nolūkā apturēt cietušā darbības, apsūdzētais /pers. A/ saucis noliktavas darbinieku. Liecināja, ka tad, kad noliktavas darbinieks atgriezās no kabineta, cietušais /pers. B/ pārtraucis uzbrukt /pers. A/.

Tiesas sēdē apsūdzētais /pers. A/ norādīja, ka savu vainu viņam inkriminētā noziedzīga nodarījuma izdarīšanā neatzīst, tomēr atzina faktiskās darbības – to, ka nodarīja cietušajam /pers. B/ miesas bojājumus, taču uzskata, ka viņa darbībām attiecībā pret cietušo bija aizstāvēšanas raksturs.

Tiesas ieskatā, konkrētais apdraudējums no cietušā puses lietā konstatētajos apstākļos nebija tāds, kas ļautu apsūdzētajam izdarīt secinājumu, ka ir apdraudēta viņa dzīvība, tas ir, izdarīts krimināltiesību izslēdzošos apstākļos.

Krimināllikuma 29.panta pirmajā daļā noteikts, ka nepieciešamā aizstāvēšanās ir darbība, kas izdarīta, aizsargājot valsts vai sabiedrības intereses, savas vai citas personas tiesības, kā arī personu pret uzbrukumu vai uzbrukuma draudiem tādā veidā, ka uzbrucējam tiek radīts kaitējums. Krimināltiesību par šo darbību iestājas, ja pārkāptas nepieciešamās aizstāvēšanās robežas.

Savukārt Krimināllikuma 29.panta otrā daļā noteikts, ka par nepieciešamās aizstāvēšanās robežu pārkāpšanu atzīstama acīmredzama aizsardzības nesamērība ar uzbrukuma raksturu un bīstamību, kā rezultātā uzbrucējam tiek radīts kaitējums, kas nav bijis nepieciešams, lai novērstu vai atvairītu uzbrukumu.

Aizsardzībai jābūt samērīgai ar apdraudējuma raksturu un bīstamību. Samērību nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī nosaka, salīdzinot aizsargātās intereses ar vērtībām, kam tiek nodarīts kaitējums aizstāvēšanās laikā. Saistībā ar nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī nodarīto kaitējuma apmēru netiek prasīts, lai tas būtu mazāks par novērsto. Pirmkārt, aizstāvoties no uzbrukuma, persona ne vienmēr ir spējīga precīzi novērtēt, kādu kaitējumu var radīt uzbrukums. Otrkārt, mazāka vai līdzvērtīga kaitējuma nodarīšana uzbrucējam ne vienmēr var būt pietiekama uzbrukuma izbeigšanai un apdraudētās intereses aizstāvībai.

Nepieciešamās aizstāvēšanās robežu nosaka uzbrukuma raksturs un bīstamība. Noskaidrojot uzbrukuma raksturu, īpaša vērība jāpievērš:

- uzbrucēja aktivitātes pakāpei (uzbrukuma intensitāte);
- uzbrucēja personas īpatnībām (vecums, fiziskā attīstība, dzērums vai narkotiskais reibums, veselības stāvoklis utt.);
- uzbrucēja apbruņojumam (šaujamieroču/auksto ieroču vai miesas bojājumu nodarīšanai pielāgotu priekšmetu esamība utt.);
- uzbrucēju daudzumam (dalībnieku vai līdzdalībnieku esamība);
- uzbrukuma vietai;
- uzbrukuma laikam;
- agresijas upura fiziskajai attīstībai.

Vērtējot uzbrukuma bīstamību, faktiski jāanalizē eventuālā parādība – kaitējums, kuru uzbrucējs vēlas un kuru varētu nodarīt aizsargājamām interesēm, ja nesastaptu pretdarbību. Izvērtējot uzbrukumu, uzmanība jāpievērš ne tikai objektīvai, bet arī uztvertai bīstamībai – svarīgi noskaidrot gan objektīvos apstākļus, gan arī subjektīvos faktorus, it īpaši – kā persona uztvērusi agresīvo uzvedību. Ievērojot uzbrukuma raksturu, persona var nepareizi uzskatīt, ka agresijai piemīt lielāka vai mazāka bīstamība, nekā tas ir faktiski (*Judins A., Apstākļi, kas izslēdz krimināltiesību. Rīga: Biznesa augstskola Turība, 2006, 86.lpp.*).

Tiesas ieskatā apsūdzētā liecībās norādītais profesionālais sitiens, kuru konflikta laikā viņaprāt nodarīja cietušais ir vērtējams kritiski, jo pastāvēja ievērojama cietušā un apsūdzētā vecuma starpība, kā arī atšķirīga ķermeņa uzbūve.

Tiesas ieskatā, aizstāvja apgalvojums, ka /pers. A/ darbībās ir saskatāms Krimināllikuma 29.pantā definētā nepieciešamā aizstāvēšanās ir nepamatots, jo /pers. A/ pastāvēja iespēja aiziet no konflikta vietas, kā arī lietā nav iegūti objektīvi pierādījumi tam, ka /pers. A/ atradās nepieciešamās aizstāvēšanas situācijā, turklāt /pers. A/ izdarītais sitiens bija tik spēcīgs, ka cietušais nokrita attālumā un uzreiz zaudēja samaņu, kas norāda uz to, ka apsūdzēta izdarītais sitiens nebija samērīgs ar cietušā darbībām, kas tika vērstas pret apsūdzēto, bet bija mērķtiecīgs un pietiekoši spēcīgs, jo cietušajam tika salauzts deguna kauls un tā rezultātā viņam tika radīts kaitējums, kas nav bijis nepieciešams, lai novērstu vai atvairītu uzbrukumu.

Nepieciešamā aizstāvēšanās Krimināllikuma 29.panta izpratnē ir pieļaujama, ja apdraudējums patiesi pastāv un ir reāls, tas ir, tiek izdarīts reāli. Personas darbības, kura aizstāvas un nodara kaitējumu apdraudētājam, nevar uzskatīt par izdarītām nepieciešamās aizstāvēšanās stāvoklī, ja kaitējums nodarīts pēc tam, kad apdraudējums bijis pabeigts un ir zudusi jebkāda vajadzība piemērot aizsardzības līdzekļus. Ja persona bez jebkāda pamata iedomājusies, ka notiek uzbrukums, jo cietušā rīcība un konkrētie notikuma apstākļi nav devuši tam iemesla, tad šī persona par tīši radīto kaitējumu atbild uz vispārējiem pamatiem. (AT lēmums 10.03.2020. SKK- 134/2010).

Tiesa secina, ka netika iegūti pierādījumi tam, ka apsūdzētajam /pers. A/ būtu konstatēti jebkādi miesas bojājumi. Tādēļ uzskata, ka aizstāvības pozīcija par /pers. A/ atrašanos nepieciešamās aizstāvēšanās apstākļos izvirzīta ar mērķi izvairīties no krimināltiesību par izdarīto noziedzīgo nodarījumu.

Ņemot vērā iepriekšminēto, tiesa secina, ka lietā iegūtie pierādījumi ir pietiekami, lai konstatētu, ka /pers. A/ ir nodarījis tīšu vieglu miesas bojājumu un atzītu viņu par vainīgu Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un ir pietiekami pierādījumi, lai secinātu, ka /pers. A/ 2019.gada 26.martā, konflikta laikā, tīši ar dūri iesita /pers. B/ pa seju, nodarot viņam vieglus miesas bojājumus.

Tādā veidā izvērtējot pierādījumus, tiesa atzīst, ka apsūdzētā vaina viņai inkriminētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā ir pilnībā pierādīta, viņa darbības ir kvalificētas pareizi un viņš par izdarīto noziedzīgo nodarījumu ir sodāms.

Krimināllikuma 130.panta otrās daļas sankcijā paredzēts sods – brīvības atņemšana uz laiku līdz vienam gadam, vai īslaicīga brīvības atņemšana, vai piespiedu darbs, vai naudas sods.

Nosakot soda veidu, tiesa ņem vērā izdarītā noziedzīgā nodarījuma raksturu un radīto kaitējumu, kā arī vainīgā personību (Krimināllikuma 46.panta otrā daļa).

Saskaņā ar Krimināllikuma 7.pantu, apsūdzētā /pers. A/ izdarītais noziedzīgais nodarījums, kāds paredzēts Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā ir mazāk smags noziegums, vērsts pret citas personas veselību.

Tiesas izmeklēšanā pārbaudot apsūdzētās personas raksturojošos datus, konstatēts, ka apsūdzētais /pers. A/: dzimis /datums/, precējies, apgādībā nepilngadīgs bērns, oficiāli nestrādā, ir deklarētā dzīvesvieta (lietas 83.lapa), agrāk nav sodīts par noziedzīgu nodarījuma izdarīšanu (lietas 167.lapa).

Saskaņā ar Krimināllikuma 47. un 48.panta nosacījumiem, tiesa apsūdzētajam atbildību mīkstinošus un atbildību pastiprinošus apstākļus nekonstatē.

Krimināllikuma 46.panta ceturtā daļa nosaka, ka brīvības atņemšanas sodu par krimināļpārkāpumu un mazāk smagu noziegumu piemēro, ja soda mērķis nav sasniedzams, nosakot kādu no attiecīgā panta sankcijā paredzētajiem vieglāka soda veidiem.

Ievērojot to, ka apsūdzētais agrāk nav tiesāts, par viņas personību nav iegūtas negatīvas ziņas, tiesa atzīst, ka soda mērķi var sasniegt, nepiemērojot brīvības atņemšanas sodu.

Nosakot apsūdzētajam sodu naudas soda veidā, tiesas ieskatā, tiks sasniegts Krimināllikuma 35.panta otrajā daļā definētais soda preventīvais mērķis, proti, aizsargāt sabiedrības drošību, atjaunot taisnīgumu, sodīt vainīgo personu par izdarīto noziedzīgo nodarījumu, resocializēt sodīto personu, kā arī panākt, lai notiesātais un citas personas pildītu likumus un atturētos noziedzīgu nodarījumu izdarīšanas.

Augstākā tiesa norādījusi, ka saskaņā ar Krimināllikuma 41.panta otro daļu vainīgās personas mantiskais stāvoklis ņemams vērā, nosakot naudas

soda kā pamatsoda apmēru, taču tas nevar būt kritērijs soda veida izvēlei. Nosakot vainīgajam soda veidu, jāievēro Krimināllikuma 46.panta otrajā daļā norādītie soda veidu ietekmējošie apstākļi, un tikai tad, kad tiesa, pamatojoties uz šiem apstākļiem, atzinusi par iespējamu noteikt vainīgajam sodu naudas soda veidā, tā, nosakot šī soda apmēru, ņem vērā vainīgās personas mantisko stāvokli (*Augstākās tiesas 2012.gada 22.jūnija lēmums lietā Nr.SKK-127/2012 (16870000906)*). Apsūdzētā mantiskais stāvoklis nevar būt par iemeslu, lai liegtu viņam piemērot naudas sodu un noteiktu smagāku sodu (*Augstākās tiesas 2014.gada 29.aprīļa lēmums lietā Nr.SKK-150/2014 (11518003013)*).

Tiesa ņem vērā arī to, ka soda piemērošanai jābūt individualizētai, nosakot sodu jāņem vērā izdarītā nodarījuma raksturs un radītais kaitējums, vainīgā personība, atbildību mīkstinošie un pastiprinošie apstākļi, un to, ka nav pieļaujams kādu no minētajiem faktiem ignorēt vai pieminēt formāli, neizvērtējot to būtību. Nav pieļaujams kādam no minētajiem faktiem piešķirt pārāk lielu nozīmi salīdzinājumā ar citiem (*sk. Augstākās tiesas Senāta Krimināllietu departamenta un Krimināllietu tiesu palātas 2008.gada 1.jūlija kopsapulces lēmuma „Par vienveidīgu tiesību normu piemērošanu soda noteikšanā" 2., 4.punktu*).

Saprotot noziedzīgu nodarījumu kā netaisnīgumu, ko radījusi pārkāpēja darbība vai bezdarbība, ikvienā konkrētā gadījumā ir svarīgi izvēlēties un piemērot pārkāpējam tādu sodu, kas ir samērīgs un maksimāli atbilst sabiedrības un arī pārkāpēja interesēm *(skat. A.Judins. Krimināls ods nav valsts atriebība par izdarīto noziedzīgo nodarījumu. Jurista vārds Nr.11 (762), 2013.gada 19.marts7.lpp)*.

Personai ir konstitucionālas tiesības pieprasīt taisnīgumu, un tiesai ir pienākums katru lietu izskatīt taisnīgi. Lietas taisnīgas izskatīšanas būtisks elements ir piespriestā soda taisnīgums. Taisnīgs sods var tikt piespriests tikai tad, kad tiek ņemti vērā visi lietas apstākļi. Tāpēc Krimināllikumā ir paredzētas iespējas tiesai, ņemot vērā visus lietas apstākļus, personai, kas izdarījusi noziedzīgu darbību, piespriest taisnīgu sodu.

Ņemot vērā humānisma un soda individualizācijas principus, kā arī konkrētos lietas apstākļus, izvērtējot nosakāmā soda mēru, lietā esošās ziņas attiecībā uz apsūdzēto mantisko stāvokli, to, ka lietas materiāli faktiski nesatur ziņas par apsūdzēto mantisko stāvokli uz nolēmuma pieņemšanas dienu, tiesa uzskata, ka apsūdzētais ir sodāms par izdarīto noziedzīgo nodarījumu ar naudas sodu, tā mēru nosakot panta sankciju robežās.

Atbilstoši Krimināllikuma 41.panta otrajai daļai, naudas sods kā pamatsods atbilstoši noziedzīga nodarījuma kaitīgumam un vainīgā mantiskajam stāvoklim nosakāms par mazāk smagu noziegumu- trīs līdz tūkstoš Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā.

Ņemot vērā atzinumos norādīto, kā arī ievērojot 46.panta ceturto daļu, tiesa uzskata, ka apsūdzētajam /pers. A/ nosakāms naudas sods, kas ņemot vērā viņas mantisko stāvokli, nosakāms tuvu minimālajam apmēram.

Cietušais/pers. B/ pieteicis lietā materiālā kaitējuma kompensāciju 3626,05 EUR apmērā, tajā skaitā 1806,19 EUR par stacionāro stomatoloģisko konstrukciju, 1223,00 EUR par stomatologa pakalpojumiem pēc traumas un 596,86 EUR par procedūrām un medikamentiem un morālā kaitējuma kompensāciju 30 000 EUR apmērā.

Tiesas sēdē cietušais uzturēja pieteikto kaitējuma kompensāciju uz tajā norādītajiem argumentiem un paskaidroja, ka apsūdzētā vainas dēļ cietis materiālos zaudējumus, jo nācies izdot naudas līdzekļus par stomatologa pakalpojumiem, ārstēties ārstniecības iestādēs, kur veikti papildus izmeklējumi – tādēļ radušies materiālie zaudējumi par ārstu vizīšu apmeklējumiem un medikamentiem, kopumā 3626,05 EUR apmērā.

/pers. B/ pieteikto materiālā kaitējuma kompensāciju apstiprina ar lietā iesniegtajiem rakstveida pierādījumiem: izdevumu apliecinošiem čekiem un maksājumu uzdevumiem.

Apsūdzētais kompensācijas pieteikumu neatzina.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 351.panta pirmo daļu cietušajam pieteikumā jāpamato par mantisko zaudējumu pieprasītās kompensācijas apmērs, kompensācijas apmērs par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām ir tikai jānorāda.

Tiesa secina, ka krimināllietas materiāliem pievienotie maksājumu dokumenti par ārstēšanos un medikamentu iegādi, nav vērtējami kā pierādījumi, ka tas attiecas uz izdevumiem, kas saistīti ar nodarīto noziedzīgo nodarījumu (1.sējuma lietas 56.-65., lapa), tādēļ tiesa atzīst, ka kaitējuma kompensācija par mantisko zaudējumu piedziņu šajā krimināprocesā nav nosakāma, norādot, ka cietušajam ir tiesības vērsties pret apsūdzēto ar prasību civiltiesiskā kārtā. Kriminālprocesa likuma 350.panta ceturtā daļa noteic, ka pieprasot atlīdzību civiltiesiskā kārtībā, cietušais ir atbrīvots no valsts nodevas.

Pirmstiesas izmeklēšanā cietušais /pers. B/ pieteica morālā kaitējuma 30 000 EUR apmērā.

Tiesas sēdē cietušais šo pieteikto morālā kaitējuma kompensāciju uzturēja. Paskaidroja, ka miesas bojājumu dēļ viņam pasliktinājās veselības stāvoklis, kura dēļ nevarēja turpināt strādāt.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 351.pantu cietušajam pieteikumā kompensācijas apmērs par morālo aizskārumu un fiziskajām ciešanām ir tikai jānorāda. Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 352.pantu tiesa kompensācijas apmēru nosaka, izvērtējot cietušā pieteikumu un ņemot vērā noziedzīga nodarījuma smagumu un izdarīšanas raksturu, nodarītās fiziskās ciešanas, morālā aizskāruma dziļumu un publiskumu.

Saskaņā ar Civillikuma 1635.pantu katrs tiesību aizskārums, tas ir, katra pati par sevi neatļauta darbība, kuras rezultātā nodarīts kaitējums (arī morālais kaitējums), dod tiesību cietušajam prasīt apmierinājumu no aizskārēja, ciktāl viņu par šo darbību var vainot. Ar morālo kaitējumu jāsaprot fiziskas vai garīgas ciešanas, kas izraisītas ar neatļautas darbības rezultātā nodarītu cietušā nemantisko tiesību vai nemantisko labumu aizskārumu. Ja neatļautā darbība izpaudusies kā noziedzīgs nodarījums pret personas dzīvību, veselību, [..] pieņemams, ka cietušajam šādas darbības rezultātā nodarīts morālais kaitējums.

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 97.pantu, cietušais, ņemot vērā viņam nodarīto morālo aizskārumu, fiziskas ciešanas un mantiskā zaudējuma apmērus, piesaka šī kaitējuma apmēru un izmanto savas procesuālās tiesības morālās un materiālās kompensācijas gūšanai. Tiesības uz kompensāciju par radīto kaitējumu ir personai, kurai ar noziedzīgu nodarījumu radīts kaitējums, ņemot vērā morālo aizskārumu, fiziskas ciešanas un mantisko zaudējumu, ir noteiktas arī Kriminālprocesa likuma 22.pantā. Tas izriet arī no Kriminālprocesa likuma 350.panta pirmās daļas. Noziedzīgā nodarījuma rezultātā cietušā tiesības uz atlīdzību ietilpst cilvēka pamattiesībās un ir nostiprinātas Satversmes 92.punktā, proti, nepamatota tiesību aizskāruma gadījumā ikvienam ir tiesības uz atbilstīgu atlīdzinājumu.

Tiesa uzskata, ka kompensācijas apmērs ir nosakāms, ievērojot arī apsūdzētā iespējas atlīdzināt pieprasīto kompensācijas apmēru. Šis apstāklis ir ņemams vērā samērīgas un taisnīgas atlīdzības apmēra noteikšanai, jo materiālās atlīdzības apmēra noteikšanā nevar prevalēt tikai cietušo personu tiesības un intereses.

Tiesas pienākums un arī tiesība ir izvērtēt un pamatot piedzenamās kompensācijas apmēru, novērtējot maksimāli visus konstatētos apstākļus minētā jautājuma izlemšanā.

Tiesa, izvērtējot Kriminālprocesa likuma 352.pantā norādītos kompensācijas apmēra noteikšanas kritērijus, ņem vērā arī cietušā morālā aizskāruma dziļumu, negatīvās emocijas, veselības problēmu dēļ radušās neērtības.

Nosakot morālā kaitējuma atlīdzības samaksu cietušajam, tiesas atzīst, ka tā būtu nosakāma 1000,00 EUR apmērā.

Tiesa cietušā /pers. B/ morālā kaitējuma kompensāciju pārējā daļā – par summu 29 000 EUR apmērā šajā krimināprocesā nenosaka, savukārt, gadījumā, ja cietušais uzskata, ka noteiktā summa nesegs radītos kaitējumus, cietušajam ir tiesības vērsties pret apsūdzēto ar prasību civiltiesiskā kārtā. Kriminālprocesa likuma 350.panta ceturtā daļa noteic, ka pieprasot atlīdzību civiltiesiskā kārtībā, cietušais ir atbrīvots no valsts nodevas.

Apsūdzētajam piemērots drošības līdzeklis - uzturēšanās noteiktā vietā un papildus drošības līdzeklis- dzīvesvietas maiņas paziņošana, kas atstājami negrozīti līdz tiesas spriedums stāsies spēkā.

Rezolutīvā daļa

Saskaņā ar Kriminālprocesa likuma 511., 512., 520., 527.pantu, tiesa

nosprieda

/pers. A/ atzīt par vainīgu Krimināllikuma 130.panta otrajā daļā paredzētā noziedzīgā nodarījuma izdarīšanā un sodīt ar naudas sodu 10 (desmit) Latvijas Republikā noteikto minimālo mēnešalgu apmērā, tas ir, 5 000 EUR (pieci tūkstoši *euro*).

/pers. A/ noteikt termiņu sprieduma labprātīgai izpildei (naudas soda nomaksai)- 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas.

Iemaksas rekvizīti- saņēmējs: Valsts kase, reģistrācijas Nr.90000050138, konta Nr.LV34TREL1060191011100, BIC kods TRELLV22; maksājuma mērķis: naudas sods krimināllietā Nr.11095186619, vārds, uzvārds, personas kods. Samaksu apliecinošu dokumentu nekavējoties iesniegt Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesas kancelejā.

/pers. A/ piemēroto drošības līdzekli- uzturēšanos noteiktā vietā, un papildus drošības līdzekli- dzīvesvietas maiņas paziņošana, - pēc sprieduma spēkā stāšanās atcelt.

Cietušā/pers. B/ pieteikto materiālā kaitējuma kompensāciju šajā procesā nenoteikt.

Piedzīt no /pers. A/ par labu cietušajam /pers. B/ morālā kaitējuma kompensāciju 1 000 EUR (viens tūkstotis *euro*), nosakot termiņu morālā kaitējuma kompensācijas labprātīgai izpildei – 30 dienas no sprieduma spēkā stāšanās dienas, un pienākumu iesniegt tiesai dokumentus par kaitējuma kompensācijas atlīdzināšanu.

Pilnu spriedumu var pārsūdzēt desmit dienu laikā no tā pieejamības dienas apelācijas kārtībā Rīgas apgabaltiesā, sūdzību vai protestu iesniedzot Rīgas pilsētas Pārdaugavas tiesā.

Pilns spriedums pieejams no 2021.gada 17.novembra.

Tiesnese Dz.Zemitāne